

Handläggare

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum

2016-11-15

Ärendebeteckning

KS 2016/0691

Kommunfullmäktige

Motion från Inger Hilmansson (L) - EU på hemmaplan

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att kommunledningskontorets yttrande ska utgöra svar på Inger Hilmanssons (L) motion om EU på hemmaplan.

Motionen ska härmed anses vara besvarad.

Bakgrund

Inger Hilmansson (L) föreslår i en motion att:

- Kommunens anställda uppmanas att höja sin kompetens om EU-relaterade uppgifter på kommunal nivå.
- Kommunledningskontoret följer upp informationshöjande insatser till anställda och Kalmars invånare om EU:s påverkan på de kommunala besluten.
- Kommunen tillsammans med lokala och regionala intressenter uppmärksammar Europadagen med en informationsinsats till kommunens invånare.

Utgångspunkten till motionen är utredningen om delaktighet i EU – EU på hemmaplan (SOU 2016:10) där uppdraget varit att undersöka möjligheterna till insyn, delaktighet och inflytande när det gäller frågor som beslutas inom EU. En av utredarnas slutsatser är att det finns en omfattande kunskapsbrist om det svenska demokratiska systemets relation till EU-nivån bland de grupper som har huvudansvaret för att förmedla kunskap om demokrati och politik, d.v.s. de folkvalda och tjänstemän i kommuner, journalister och lärare på olika nivåer.

Yttrande

I utredningen om delaktighet i EU särredovisas inte siffror och analyser över kunskapsläget inom olika delar av landet. Men utredarnas slutsatser speglar sannolikt situationen i Kalmar kommun. Regionförbundet i Kalmar län har

tidigare kommenterat utredningens slutsatser och åtgärdsförslagen i ett remissyttrande. Förbundet instämmer med den problembild som målas upp men menar att de åtgärdsförslag som presenteras i utredningen är otillräckliga.

Frågan är då vad Kalmar kommun har gjort, gör och bör göra för att stärka kunskaperna om det svenska demokratiska systemets relation till EU-nivån?

Informationsinsatser till allmänheten

Kalmar har tidigare arrangerat ett antal informationstillfällen på temat EU och europeisk politik i samband med Europaveckan som infaller i maj (kopplat till Europadagen som firas varje år den 9 maj till minne av Robert Schumans deklaration 1950 om att skapa ett enat Europa för att bevara freden efter andra världskriget och skapa välförhållanden), bl.a. genom ett arrangemang på Glasverandan med samtal mellan europaparlamentariker.

Under de senaste fem åren har Kalmar kommun inte genomfört några egna arrangemang i samband med Europaveckan. Delvis beroende av att få åhörare deltagit vid de tillfällen som tidigare arrangerats, men även då det under Europaveckan ofta är svårt att få intressanta personer att ställa upp när många liknande arrangemang genomförs i hela Europa. Externa organisationer och politiska partier har dock genomfört egna publika arrangemang i anslutning till Europaveckan även under senare år.

Informationsinsatser till politiker och tjänstemän

De informationsinsatser som på senare tid erbjudits politiker och tjänstemän i Kalmar kommun har flera gånger arrangerats av externa aktörer på regional nivå. Ofta är detta en fördel då det ger möjlighet att skraddarsy utbildningar till en specifik yrkesgrupps/verksamhets behov och ändå få många deltagare.

Ett exempel är ”EU kompetens Småland och Blekinge” ett tvåårigt projekt som avslutades 2013 och drevs av Regionförbunden med finansiering från Europeiska Socialfonden. Tjänstemän och politiker från hela regionen bjöds in till utbildning kring EU och dess beslutsvägar. 42 olika utbildningstillfällen med olika tematisk inriktning arrangerades, totalt deltog 585 personer i olika insatser.

2015 arrangerade kommunledningskontoret ett utbildningstillfälle för kommunens politiker och cheftjänstemän med syftet att ge goda exempel och inspiration till hur man kan arbeta med internationalisering och verksamhetsutveckling med hjälp av EU:s fonder och program. Under detta tillfälle gavs även en inblick i EU:s politiska prioriteringar inför den nya programperioden t.o.m. 2020.

När det gäller skolorna i Kalmar får barn- och ungdomsförvaltningen kontinuerligt erbjudanden från olika externa organisationer när det gäller kompetensutveckling kring EU-frågor för lärare och annan skolpersonal. I dag är det är upp till varje skola att avgöra hur stort deras behov är och vem som ska delta. Senast under höstlovet 2016 arrangerade den Globala Skolan ett utbildningstillfälle för SO-lärare i Oskarshamn - ”EU på schemat”.

Under våren 2017 planerar Regionförbundet i Kalmar län ”Europaforum”. Målgruppen är politiker och tjänstemän i regionen och temat är EU och den politiska utvecklingen i Europa. Programmet är inte klart än.

Deltagande i projekt som höjer kunskapen om EU och Europa

Utöver olika typer av riktade informationstillfällen är medverkan i EU-finansierade utvecklingsprojekt ett effektivt sätt att höja kunskapsnivån om EU:s policyområden, beslutsvägar och politiska prioriteringar. I EU-finansierade projekt ges möjligheter att utbyta erfarenheter med europeiska kollegor inom sitt eget verksamhetsområde, ofta är målet att påverka och utveckla EU:s politik och lagstiftning. Just nu medverkar Kalmar kommun i följande EU-finansierade projekt:

- "Life-SURE" finansierat av EU:s miljöprogram Life med målet att testa innovativa metoder för att återvinna bottensediment i kustnära vatten (samhällsbyggnadskontoret/kommunledningskontoret).
- "Re-Generation" finansierat av EU:s program för hållbar stadsutveckling med målet att effektivisera stadsbyggnadsprocessen (samhällsbyggnadskontoret).
- "Blue Growth" finansierat av EU:s Östersjöprogram med målet att återvinna näringsämnen i Östersjön med hjälp av bl.a. musslor (serviceförvaltningen).
- "Let's do it" finansierat av EU:s Södra Östersjöprogram med målet att utveckla internationellt utbyte mellan skolor inom naturvetenskap och miljöområdet (Falkenbergsskolan).
- "Åk Tåg" förstudie finansierad av EU:s Regionalfond med målet att öka andelen energieffektiva transporter (näringslivsenheten).
- "Hållbara transporter Kalmar, Växjö och Lnu" förstudie finansierad inom EU:s Regionalfond med målet att öka andelen energieffektiva transporter med fokus på cykel (kommunledningskontoret).
- "Small Cruise Ships" finansierat av Södra Östersjöprogrammet med målet att utveckla Kalmar till en mer attraktiv kryssningsdestination (Destination Kalmar).
- "Eco-Udden" finansierat av Europiska Socialfonden med målet att bryta utanförskapet för personer med långvarigt försörjningsstöd, huvudsakligen invandrarkvinnor (socialförvaltningen).

Kalmar kommun är en stor organisation och det är fortfarande få enheter som driver och har erfarenhet av EU-projekt. Inom bolagen finns också en stor outnyttjad potential att använda EU-projekt som ett verktyg för verksamhetsutveckling och för att höja sin kunskap kring EU:s struktur och politiska prioriteringar.

Slutsatser

Kommunens anställda uppmuntras att höja sin kompetens om EU-relaterade uppgifter på kommunal nivå.

När det gäller informationsinsatser till allmänheten samt kommunens politiker och tjänstemän bör kommunen i första hand uppmuntra till deltagande vid de informationstillfällen som arrangeras av Regionerna och andra externa organisationer. Här finns ett relativt stort utbud och många gånger goda möjligheter att påverka innehållet. Framför allt kan utbildningar med tjänstemän och politiker från hela regionen som målgrupp skraddarsys utefter olika yrkesgruppers/verksamheters behov. Utbildningar som arrangeras kring EU:s policyområden inom en enskild kommun riskerar att bli så breda att de inte är relevanta för någon, eller smala med risken att antalet åhörare blir för lågt.

Utöver rena informationsinsatser är deltagande i EU-finansierade projekt ett viktigt verktyg för verksamhetsutveckling och för att höja kunskapen bland Kalmar kommuns politiker och tjänstemän om svenska systemet i relation till EU-nivån. Här finns en outnyttjad potential. Deltagande från flera förvaltningar och bolag bör uppmuntras.

Kommunen tillsammans med lokala och regionala intressenter uppmärksammar Europadagen med en informationsinsats till kommunens invånare.

Då allmänheten visat mycket lågt engagemang för arrangemang under Europadagen i Kalmar och i andra delar av Sverige avser inte Kalmar kommun att anordna några regelbundet återkommande aktiviteter. Kommunen kan däremot bidra till att marknadsföra aktiviteter som genomförs på nationell eller regional nivå.

Kommunledningskontoret följer upp informationshöjande insatser till anställda och Kalmars invånare om EU:s påverkan på de kommunala besluten.

Varje förvaltning, nämnd och bolag i Kalmar kommun ansvarar för att tjänstemän och politiker har tillräcklig kunskap om hur strategier, policys och lagstiftning på EU-nivå påverkar den egna verksamheten på kort och lång sikt. En regelbunden uppföljning av förvaltningars och bolags förmåga till träffsäker och effektiv långsiktig planering blir därmed indirekt ett mått på kunskaperna om EU:s påverkan.

Kommunledningskontoret stödjer förvaltningar och bolag genom att informera om aktuella utbildningar om EU:s påverkan på de kommunala besluten; informera om utlysningar av EU-projektmedel; initiera och stötta deltagande i EU-finansierade projekt bl.a. genom praktisk hjälp i arbetet med att gå från idé till beviljat projekt.

Anders Almqvist
Strateg - EU och internationella frågor

Bilaga
Motion

EU på hemmaplan.

I en välmående demokrati ska den som vill påverka samhällets utveckling ha möjlighet att göra det. Det är en viktig grund för det nationella uppdrag om EU-relaterade frågor som gavs i juli år 2014. Betänkandet ”EU på hemmaplan”, visar, att det fortfarande efter 20 års medlemskap, finns en stor kunskapsbrist om relationen mellan t.ex. kommunens verksamhet och EU-nivån.

Samma kunskapsbrist illustreras nu i britternas förvåning över vad ett utträde ur EU kan föra med sig. Människor flyr från krig och förtryck till EU, den enda trygga plats de kan nå, men på grund av ett demokratiskt underskott och protektionism i enskilda länder genomgår EU i år den största krisen sen unionen bildades och folkvalda har ett speciellt ansvar att förklara besluten i EU och effekterna på hemmaplan.

Kunskapsbristen här i Sverige gäller folkvalda, tjänstemän, journalister och även lärare, vilket i sin tur kan leda till både kunskapsbrist, ointresse och missförstånd i debatten. EU:s medborgare har ett ansvar att sätta sig in i det som behövs för att påverka och t.ex. rösta i valet av parlamentariker till EU, men samtidigt bör anställda och förtroendevalda i samtalet med individen, kunna förmedla fakta och krossa myter. Efter en liberal motion till Kalmar kommunfullmäktige genomförde kommunen också under några år en viktig informationsinsats i samband med Europadagen.

Betänkandet ”EU på hemmaplan” konstaterar att det råder politisk tystnad om politiken från EU-nivån. Ett livaktigt offentligt samtal skulle avsevärt kunna förbättra de demokratiska förutsättningarna för insyn, delaktighet och inflytande i frågor som beslutas på EU-nivå.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag kommunfullmäktige besluta:

- Att kommunens anställda uppmuntras att höja sin kompetens om EU-relaterade uppgifter på kommunal nivå.
- Att kommunledningskontoret följer upp informationshöjande insatser till anställda och Kalmars invånare om EU:s påverkan på de kommunala besluten.
- Att kommunen tillsammans med lokala och regionala intressenter uppmärksammar Europadagen med en informationsinsats till kommunens invånare.

Inger Hilmansson